

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра психології та особистісного розвитку**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

«12» вересня 2019 року, протокол № 6

Полова Вченої ради ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

 О. В. Алейнікова

**ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ВИЩОЇ ШКОЛИ**
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
за вільним вибором здобувача вищої освіти

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогіки та психології вищої школи» за вільним вибором здобувача вищої освіти складена відповідно до навчальних планів освітньо-професійних / освітньо-наукових програм Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Автор-укладач робочої програми:

О. В. Брюховецька, д-р. психол. наук, професор кафедри психології та особистісного розвитку, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
психології та особистісного розвитку
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 12 від 31 травня 2019 р.)

Затверджено Вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 5 від 13 червня 2019 р.,
протокол № 6 від 12 вересня 2019 р., *зі змінами*)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія: Спеціалізація: Психологія	За вибором ВНЗ	
		Рік підготовки:	
			1-й
		Семестр	
			1-й
Загальна кількість годин – 120	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
			6 год.
		Практичні, семінарські	
			6 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
			108 год.
		Індивідуальні завдання: 10 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання
- для заочної форми навчання – 11% : 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи педагогіки та психології вищої школи» є формування у магістрантів психолого-педагогічної компетентності у вирішенні теоретичних та методично-практичних проблем педагогічної діяльності як різновиду управлінської діяльності з розвитку, навчання та виховання студентів як ділових партнерів.

Основними завданнями є:

- інтеграція і систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психолого-педагогічні передумови підвищення якості вищої освіти;
- сприяння розвитку психолого-педагогічного мислення магістрантів для оптимального вирішення проблем професійної викладацької діяльності;
- формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психолого-педагогічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності;
- формування психолого-педагогічних знань та вмінь, необхідних для підвищення компетентності фахівців у психолого-педагогічному спілкуванні;
- опанування знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини та усвідомлення закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;

- сприяння професійному самовизначенню, спонукання магістрантів до саморозвитку індивідуальних здібностей та творчої самореалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- основні засади модернізації вищої освіти України у межах Болонського процесу;
- специфіку викладацької діяльності як різновиду ділового спілкування;
- психолого-педагогічні детермінанти розвитку особистості студента;
- механізми і закономірності розвитку пізнавальних процесів: сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви;
- психолого-педагогічні прийоми встановлення контакту з аудиторією студентів;
- психолого-педагогічні прийоми управління активністю студентів під час лекції, семінару тощо;
- основні принципи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України;
- логіку конструювання лекції, семінару, практичного заняття, рольової гри, тренінгу та інших різновидів викладацької діяльності;
- сутність інноваційних технологій навчання у вищій школі;
- активні методи навчання та контролю знань студентів.

вміти:

- застосовувати теоретичні знання з навчальної дисципліни на практиці;
- організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність;
- встановлювати психологічні контакти з аудиторією в цілому та кожним студентом зокрема;
- психологічно компетентно спілкуватись зі студентами й діловими партнерами;
- створювати через систему психолого-педагогічних засобів в аудиторії атмосферу колективного пошуку і спільних міркувань, що сприяє реалізації проблемного навчання;
- організовувати навчальну діяльність студентів, керувати нею й оцінювати її результати;
- розробляти і проводити заняття різних видів;
- компетентно викладати матеріал із врахуванням психолого-педагогічних закономірностей сприйняття та засвоєння матеріалу студентами;
- обґрунтовано вибирати і використовувати на заняттях технічні засоби і комп'ютерні системи навчання та контролю;
- намічати шляхи розвитку своїх здібностей та професійно-важливих якостей;
- контролювати себе, саморегулювати психічні процеси та стани;
- вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи діяльності психолога та загальнолюдські цінності;
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній і громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 1. Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу. Система, зміст вищої освіти в Україні.

Загальна характеристика побудови системи вищої освіти в Україні. Тенденції та перспективи розвитку й удосконалення підготовки фахівців в умовах формування європейського освітнього простору. Соціально-історичний розвиток системи вищої школи в

Україні. Порівняльний аналіз систем вищої освіти України та розвинених країн світу. Система вищої педагогічної освіти за кордоном (США, Франція, Англія, Німеччина), основні тенденції її розвитку. Порівняння систем педагогічної освіти західноєвропейських країн.

Структура системи вищої освіти в Україні. Основні принципи вищої освіти. Система, мета і зміст вищої освіти в Україні. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість гуманізації навчального процесу.

Управління вищою освітою. Державні органи управління освітою. Міністерство освіти і науки, його функції і обов'язки. Міністерства і відомства, яким підпорядковані заклади освіти. Вища атестаційна комісія України. Місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Органи громадського самоврядування в освіті.

Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи.

Психологічний аналіз процесу управління у сфері вищої освіти. Найважливіші функції управління в системі вищої освіти. Завдання управління сучасною освітою.

Тема 2. Предмет, завдання і методи педагогіки вищої школи, її основні категорії.

Вища школа як педагогічна система. Педагогіка вищої освіти як наука. Зв'язки педагогіки вищої школи з іншими науками. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими складовими педагогічної науки.

Предмет педагогіки вищої школи. Завдання педагогіки вищої школи на сучасному етапі. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Джерела розвитку педагогіки вищої школи.

Логіка і методика педагогічного дослідження. Сутність, принципи і етапи педагогічного дослідження. Категорії педагогічного дослідження.

Методи науково-педагогічного дослідження. Емпіричні методи педагогічного дослідження: педагогічне спостереження, опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування), аналіз змісту педагогічної документації і результатів діяльності, рейтинг, тестування, експертна оцінка, педагогічний експеримент (констатуючий, пошуковий, формуючий).

Методи теоретичного педагогічного дослідження: індукцію і дедукцію, аналіз і синтез, порівняння, класифікацію, абстрагування і конкретизацію, уявний експеримент.

Методи кількісного оброблення результатів педагогічного дослідження: реєстрування, ранжування, моделювання, метод вимірювання.

Оформлення результатів педагогічного дослідження (дисертація, монографія, брошура, підручник, навчальний посібник, наукова стаття, тези, доповідь).

Тема 3. Предмет, завдання і методи психології вищої школи, її основні категорії.

Об'єкт і предмет психології вищої школи як нової галузі психологічної науки. Основні категорії психології вищої школи: навчання, розвиток, виховання в єдності та взаємозв'язку, що визначається загальним поняттям едукція. Понятійний апарат психології вищої школи: «професійна спрямованість», «професійна соціалізація», «професійна ідентичність», «навчально-професійна діяльність», «Я-концепція студента», «професійно-педагогічне спілкування», «студентська академічна група», «професіоналізм», «адаптація», «професійна готовність» та ін.

Завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні (науково-дослідні, діагностично-корекційні, практичні). Зв'язок психології вищої школи з іншими науками.

Методологія і принципи психологічного дослідження. Етапи психологічного дослідження. Завдання психологічного дослідження.

Класифікація методів збору емпіричних психологічних фактів в залежності від цілей та завдань дослідження: описати факти (спостереження, аналіз продуктів діяльності, бесіда, інтерв'ю, анкетування, вивчення життєвого шляху (біографічний метод); виміряти психічні явища (тести); визначити психологічні особливості (констатувальний експеримент – природний

або лабораторний); знайти чинники, виявити психологічні умови розвитку та перетворити явище (формульовальний психолого-педагогічний експеримент). Методи оброблення психологічних фактів (кореляційний і факторний аналіз). Класифікація методів інтерпретації психологічних фактів: генетичний і структурний. Поняття про методiku психологічного дослідження. План експериментального дослідження: лонгітюдний, поперечний, комбінований.

Дослідницькі вміння. Етика дослідника.

Тема 4. Основи дидактики вищої школи. Форми організації навчання у вищій школі.

Сутність процесу навчання у вищій школі. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Сутність і структура процесу навчання. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу. Закономірності і принципи дидактики вищої школи. Реалізація принципів дидактики у сучасному ВНЗ європейського рівня.

Зміст освіти у вищій школі. Ступеневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи.

Методи і засоби навчання у вищому навчальному закладі. Особливості методів навчання у вищому навчальному закладі. Засоби навчання у вищій школі.

Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Сутність і класифікація форм організації навчання. Форми організації навчання у вищій школі. Сучасні види аудиторної роботи зі студентами. Лекції, методика їх підготовки і проведення. Різновиди лекцій та їх психолого-педагогічні характеристики. Семінарське заняття, методика його підготовки і проведення. Різновиди семінарських занять та їх психолого-педагогічні характеристики. Практичне заняття, методика його підготовки і проведення. Лабораторне заняття, методика його підготовки і проведення. Факультативи, спецкурси і спецсемінари як форми організування навчання. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів, її види, організація, умови реалізації, контроль та ефективність. Науково-дослідна робота студентів (НДРС). Навчальна, асистентська і виробнича практика студентів.

Інші організаційні форми навчання (професійний тренінг та його етапи). Сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі. Диференційоване навчання у вищій школі. Ігрові технології навчання. Ділова гра — як активний засіб навчання у ВНЗ. Принципи її розробки та проведення. Інтерактивні дискусії. Інформаційні технології навчання. Активні методи та форми навчання. Проблемне навчання у вищій школі. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Особистісно орієнтоване навчання у вищій школі. Технічні засоби навчання та контролю знань студентів. Інтернет у навчанні студентів.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Методи і форми контролю успішності студентів. Основні складові та функції контролю у ВНЗ. Педагогічні вимоги до контролю та оцінювання знань студентів. Критерії та норми оцінки знань і вмінь. Критерії якості навчання (різновиди контролю: модульний, тестовий, рейтингове оцінювання навчальних досягнень студентів). Діагностування й оцінювання знань, умінь та навичок студентів (різновиди контролю: модульний контроль, тестовий контроль: види тестів, технологія створення тестових завдань, вимоги до тестових завдань, переваги і недоліки тестового контролю. Класифікація тестів, організація тестового контролю). Рейтингова оцінка знань студентів, її сутність, форми реалізації і ефективність. Доцільність та ефективність використання наочних засобів у ЗВО.

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи

Педагогічна діяльність викладача вищого навчального закладу. Сутність і особливості педагогічної діяльності (педагогічні уміння, функціональні компоненти педагогічної системи). Педагогічна майстерність і особистість педагога.

Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу: навчальна, методична, дослідницька, виховна. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача вищого навчального закладу. Функціональні компоненти структури: гносеологічний, конструктивний, організаційний, комунікативний. Рівні готовності викладача до педагогічної діяльності: репродуктивний (недостатній), адаптивний (низький), локально-моделюючий (середній), системно-моделюючий (високий), системно-моделюючий діяльність і поведінку (вищий).

Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу. Професійно-специфічні здібності викладача вищого навчального закладу: організаторсько-педагогічні, дидактичні, перцептивні, комунікативні, сугестивні, гносеологічно-дослідницькі, науково-пізнавальні.

Педагогічна творчість та її особливості. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу: професійні знання, педагогічна техніка, педагогічні здібності, педагогічна моральність, професійно-значущі якості, зовнішня культура. Етапи перетворення педагогічної діяльності на мистецтво: професіоналізм, педагогічна майстерність, педагогічне новаторство.

Психологічна компетентність і базові складники структури психологічної компетентності викладача вищого навчального закладу: уміння викладача психологічно осмислювати й вирішувати педагогічні ситуації, його активність в інноваційній діяльності, емпатійність (емоційна, когнітивна, дійова), рефлексивність, інтернальність, мотивація досягнення, схильність до професійно-психологічного саморозвитку, висока мотивація до оволодіння психологічними знаннями. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності.

Тема 6. Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності та професійної поведінки викладача в аудиторії студентів

Авторитет викладача. Авторитет ролі та авторитет особистості. Основний зміст діяльності викладача ЗВО. Вимоги до професії викладача ВНЗ. Психологічні основи управлінської діяльності викладача ЗВО. Цілі, зміст, функції та стилі управління. Класифікації типологій викладачів.

Професіоналізм особистості викладача: професійно-педагогічна спрямованість, імідж викладача, педагогічний артистизм, педагогічні цінності, педагогічна культура. Формування іміджу компетентного викладача.

Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами. Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача і студентів. Типи (примітивний, маніпулятивний, стандартизований, діловий, особистісний) і стилі (авторитарний, демократичний, ліберальний) спілкування викладачів із студентами. Характеристика педагогічних позицій викладача у спілкуванні зі студентами. Протиріччя педагогічної взаємодії і бар'єри у педагогічному спілкуванні, їхні причини та шляхи регулювання. Діалогічне спілкування як умова викладача і студентів.

Психолого-педагогічні складові майстерності лектора. Невербальні засоби викладання (жести, міміка, інтонація, смислові паузи тощо). Вербальні засоби викладання. Культура мовлення. Культура слухання. Переконливе мовлення. Логіко-психологічні правила конструювання виступу перед аудиторією. Психолого-педагогічні засоби активізації пізнавальних процесів (сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви). Викладання як різновид процесу педагогічного спілкування.

Принципи підготовки та перепідготовки педагога.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ											
Тема 1. Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу. Система, зміст вищої освіти в Україні.								2			15
Тема 2. Предмет, завдання і методи педагогіки вищої школи, її основні категорії.											15
Тема 3. Предмет, завдання і методи психології вищої школи, її основні категорії.								2			15
Тема 4. Основи дидактики вищої школи. Форми організації навчання у вищій школі									2		15
Разом за змістовим модулем 1								4			60
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ											
Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи.								2		2	
Тема 6. Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності та професійної поведінки викладача в аудиторії студентів.										2	
Разом за змістовим модулем 2								2		4	58
Усього годин							12	6		6	108

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Форма контролю	Години	
				д	з
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ					

ШКОЛИ					
1.	Педагогічна майстерність викладача ВНЗ та її складові	Вивчення особливостей педагогічної майстерності викладача ЗВО та її складових. Набуття практичних навичок професійного спілкування викладача ЗВО. Набуття практичних навичок роботи в малих групах, групової дискусії.	Спостереження за активністю здобувачів при виконанні завдань Виклад матеріалу на задану тему у вигляді схеми. Усне обговорення		2
<i>Усього годин за змістовим модулем 1</i>					2
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ					
2.	Студент як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні основи процесу виховання студентів ЗВО.	Вивчення психолого-педагогічних детермінант та факторів розвитку особистості студента в умовах інтенсивної педагогіки. Набуття практичних навичок розвитку професійних здібностей студентів. Набуття практичних навичок роботи в малих групах, групової дискусії.	Спостереження за активністю здобувачів при виконанні завдань Виклад матеріалу на задану тему у вигляді таблиці Усне обговорення		2
3.	Взаємодія викладача зі студентами в умовах конфлікту, стресогенних ситуацій навчання і виховання, шляхи запобігання та стратегії вирішення педагогічних конфліктів	Визначення шляхів запобігання та стратегії вирішення педагогічних конфліктів. Набуття практичних навичок запобігання педагогічних конфліктів. Набуття практичних навичок роботи в малих групах, групової дискусії.	Спостереження за активністю здобувачів при виконанні завдань. Виклад матеріалу на задану тему у письмовому вигляді. Усне обговорення		2
<i>Усього годин за змістовим модулем 2</i>					4
Разом:					6

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

1. підготовка до аудиторних занять – 10 год.;
2. підготовка до контрольних заходів – 20 год.;
3. опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 46 год.

Усього

76 год.

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань, захисту індивідуальної роботи.

Характеристика студентської групи та її структура. Розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу. Групові явища. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Механізми групового впливу. Соціометрія. Роль, статус, самопочуття студента у групі.

Психологічний клімат студентської групи. Роль викладача у його формуванні. Психолого-педагогічні засоби впливу викладача на аудиторію студентів. Психолого-педагогічні засоби активізації пізнавальних процесів студента (сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява). Розвиток творчих здібностей студента в умовах активної педагогіки.

**Завдання для самостійної роботи студентів заочної форми навчання
з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях**

<i>Тема</i>	<i>Зміст</i>	<i>Год.</i>
Тема 1. Вища освіта України та її модернізація на шляху до Болонського процесу. Система, зміст вищої освіти в Україні.	Загальна характеристика побудови системи вищої освіти в Україні. Порівняльний аналіз систем вищої освіти України та розвинених країн світу. Основні напрями вдосконалення вищої освіти України. Психологічний аналіз процесу управління у сфері вищої освіти.	15
Тема 2. Предмет, завдання і методи педагогіки вищої школи, її основні категорії.	Педагогіка вищої освіти як наука: об'єкт, предмет і завдання. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Сучасні методи науково-педагогічного дослідження. Оформлення результатів науково-педагогічного дослідження	15
Тема 3. Предмет, завдання і методи психології вищої школи, її основні категорії.	Психологія вищої школи як нова галузь психологічної науки: об'єкт, предмет і завдання. Основні категорії психології вищої школи. Етапи психологічного дослідження. Етичний кодекс психологічного дослідження. Етика дослідника.	15
Тема 4. Основи дидактики вищої школи. Форми організації навчання у вищій школі	Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Методи і засоби навчання у вищому навчальному закладі. Сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.	10
Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи.	Кваліфікаційна характеристика фахівця. Професійна культура фахівця. Модель психологічної культури фахівця та її компоненти: комунікативний, характерологічний, рефлексивний,	30

	досвідний, інтелектуальний, психофізіологічний. Роль самовиховання в професійному зростанні студентів.	
Тема 6. Психолого-педагогічні основи управлінської діяльності та професійної поведінки викладача в аудиторії студентів.	Психолого-педагогічні засоби управління студентською групою. Психолого-педагогічні прийоми встановлення та розвитку контакту викладача зі студентами. Психолого-педагогічні засоби нейтралізації негативної поведінки студентів. Психологія стресу. Аналіз стрес-факторів в умовах ЗВО. Психологічні засоби подолання та переживання стресових ситуацій. Основи психології здоров'я.	28

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів заочної форми навчання дозволяє їм набути навичок інтеграції, систематизації та застосування набутих у процесі професійного навчання знань та практичного виконання мультимедійних презентацій.

Контрольна робота виконується за варіантом, який визначається за принципом відповідності номера варіанту двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (якщо номер залікової книжки закінчується на 21 і більше, його треба зменшити на 20, 40, 60 або 80 так, щоб останні дві цифри номера потрапили в діапазон від 1 до 20). Обсяг контрольної роботи – 10-12 сторінок формату А-4 або 18 аркушів учнівського зошита.

Вимоги до ІНДЗ та варіанти завдань для студентів заочної форми навчання викладені у методичних вказівках.

Тематика модульних контрольних робіт

Тема 1. Предмет, основні завдання та категорії педагогіки і психологи вищої школи.

План.

Вступ. Загальна характеристика вищої освіти в Україні як психолого-педагогічної системи.

1. Предмет педагогіки і психології вищої школи.
2. Основні функції та завдання педагогіки та психології вищої школи.
3. Характеристика основних категорій педагогіки і психології вищої школи та їх взаємозв'язку.

Висновок. Сучасний стан вищої освіти в Україні і перспективи її розвитку.

Тема 2. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої освіти в Україні.

План.

Вступ. Передісторія вищої освіти в Україні.

1. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії.
2. Українська вища педагогічна школа до жовтневого перевороту.
3. Вища педагогічна освіта доби Центральної Ради.
4. Педагогічна освіта в Україні радянського періоду.

Висновок. Відродження національної педагогічної освіти у незалежній Українській державі.

Тема 3. Система європейської вищої освіти (Франція, Англія, Німеччина).

План.

Вступ. Основні тенденції розвитку системи освіти за кордоном.

1. Система вищої освіти у Франції.
2. Система вищої освіти в Англії.
3. Система вищої освіти у Німеччині.
4. Суть, цілі Болонського процесу і причини його виникнення.

Висновок. Сучасний стан, спільні тенденції і перспективи розвитку системи вищої освіти в Європі.

Тема 4. Модернізація вищої освіти України на шляху до Болонського процесу

План.

Вступ. Роль євроінтеграції України у соціально-економічному розвитку держави.

1. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти.
2. Стратегічні завдання реформування вищої освіти в Україні.
3. Нові вимоги до освіти і професійної підготовки фахівців європейського гатунку.
4. Етапи та основні цілі і принципи формування європейського простору вищої освіти.

Висновок. Основні шляхи трансформації системи вищої освіти в Україні і гарантії якості вищої освіти в Європі.

Тема 5. Основні засади дидактики вищої школи.

План.

Вступ. Загальне поняття про дидактику.

1. Суть, структура і закономірності навчання у ЗВО.
2. Принципи навчання.
3. Методи навчання у вищій школі.

Висновок. Характеристика основних орієнтирів у викладацькій діяльності.

Тема 6. Структура педагогічної діяльності.

План.

Вступ. Психолого-педагогічний аналіз професійної діяльності викладача ЗВО.

1. Викладання як організаційно-управлінська діяльність.
2. Специфіка педагогічної діяльності.
3. Структура педагогічних здібностей.
4. Стилї педагогічного спілкування.

Висновок. Основи психолого-педагогічної майстерності викладача ЗВО.

Тема 7. Форми викладання та організації навчального процесу у ЗВО.

План.

Вступ. Класифікація різновидів викладацької діяльності та форм організації навчання у ВНЗ.

1. Лекція та її різновиди.
2. Типи практичних занять студентів.
3. Лабораторні заняття.
4. Семінарські заняття.
5. Самостійна робота студентів, її види та організація.

Висновок. Значення активної педагогіки у підготовці конкурентоспроможного фахівця.

Тема 8. Психолого-педагогічні основи професійної поведінки викладача в аудиторії студентів.

План.

Вступ. Авторитет викладача. Авторитет ролі та авторитет особистості.

1. Формування іміджу компетентного викладача вищої школи.
2. Вербальні та невербальні технології викладання.
3. Культура мовлення і культура слухання.
4. Логіко-психологічні правила конструювання виступу перед аудиторією.

Висновок. Психолого-педагогічні складові професійної поведінки викладача вищої школи.

Тема 9. Сучасні психолого-педагогічні технології у вищій школі

План.

Вступ. Класифікація технологій навчання у ЗВО.

1. Модульна структура змісту.
2. Інтенсивна педагогіка і проблемне навчання.
3. Різновиди активного навчання у ЗВО.
4. Інформаційні технології навчання.

Висновок. Інноваційні технології розливальної педагогіки.

Тема 10. Психолого-педагогічні основи підготовки лекційних курсів

План.

Вступ. Цілі та значення професійно підготовленого лекційного курсу для ефективного навчання у ЗВО.

1. Психолого-педагогічне проектування курсу дисципліни.
2. Методичні аспекти викладу лекційного тексту.
3. Психологічні особливості діяльності викладача при підготовці і читанні лекції.
4. Основи ораторського мистецтва лектора.

Висновок. Психолого-педагогічні основи майстерності лектора.

Тема 11. Основи педагогічного спілкування у ЗВО

План.

Вступ. Особистісно-орієнтована модель педагогічного спілкування.

1. Стили педагогічного спілкування.
2. Діалог і монолог у педагогічному спілкуванні.
3. Цілі, зміст і структура педагогічного спілкування.
4. Етапи педагогічного спілкування.

Висновок. Психологічні особливості педагогічного спілкування у ВНЗ.

Тема 12. Психологічні особливості розвитку особистості студента

план.

Вступ. Загальна характеристика студентів.

1. Вікові особливості студентів.
2. Психологічні особливості студентів 1-го курсу.
3. Психологічні особливості студентів 2-го курсу.
4. Психологічні особливості студентів 3, 4, 5-го курсів.

Висновок. Значення психологічної компетентності викладача в його професійній діяльності.

Тема 13. Розвиток студентської групи

План.

Вступ. Загальна характеристика студентської групи.

1. Організаційна та психологічна єдність групи.
2. Психологічний клімат у студентській групі та його психодіагностика.
3. Соціометрія. Лідер та група.
4. Статус, самопочуття студента у групі.

Висновок. Роль контакту викладача зі студентами у розвитку студентської групи.

Тема 14. Психолого-педагогічні основи виховання студентів

План.

Вступ. Суть особистісно-орієнтованого виховання студентів.

1. Цілі, принципи і критерії виховання студентів.
2. Взаємозв'язок виховання і самовиховання.
3. Сучасні технології виховання студентів.
4. Виховання студента як суб'єкта активної діяльності.

Висновок. Роль особистості викладача ЗВО у вихованні студентів.

Тема 15. Психолого-педагогічна характеристика викладача ЗВО та шляхи його самореалізації

План.

Вступ. Психологічні основи професійного самовизначення викладача вищої школи.

1. Вимоги до професії викладача ЗВО.
2. Формування психолого-педагогічного мислення викладача ЗВО.
3. Типологія викладачів ЗВО.
4. Розвиток і самореалізація викладача ЗВО

Висновок. Роль особистості викладача у реалізації ефективної викладацької діяльності.

Тема 16. Психолого-педагогічні засоби встановлення контакту викладача зі студентами

План.

Вступ. Поняття контакту та його значення у ефективності навчально-виховного процесу.

1. Прийоми атракції. Загальна характеристика та взаємодія.
2. Етапи контакту викладача зі студентами для встановлення контакту.
3. Засоби психолого-педагогічного впливу викладача на аудиторію студентів.
4. Критерії встановлення контакту викладача зі студентами.

Висновок. Контакт як фундамент ефективного педагогічного спілкування.

Тема 17. Взаємодія викладача і студентів в умовах конфлікту

План.

Вступ. Поняття конфлікту та його різновиди.

1. Педагогічні конфлікти. Структура, динаміка та функції конфлікту.
2. Стратегічні моделі поведінки особистості в конфліктній ситуації.
3. Стили врегулювання педагогічних конфліктів.
4. Психолого-педагогічні засоби нейтралізації негативної поведінки студентів.
5. Профілактика педагогічних конфліктів.

Висновок. Роль психологічної компетентності викладача у врегулюванні педагогічних конфліктів.

Тема 18. Розвиток особистості студента в умовах ЗВО.

План.

Вступ. Поняття особистості та індивідуальності студента.

1. Рушійні сили розвитку, структура, умови та механізми розвитку особистості.
2. Розвиток пізнавальних здібностей студента.
3. Розвиток творчого мислення студента.
4. Активізація саморозвитку особистості студента.

Висновок. Основні фактори і детермінанти розвитку особистості студента.

Тема 19. Самовизначення і самореалізація особистості студента в умовах ЗВО.

План.

Вступ. Поняття самовизначення і самореалізації студента.

1. Типи самовизначення студента та їх взаємозв'язок.
2. Форми самореалізації студента під час навчання у ЗВО.
3. Психолого-педагогічні засоби активізації самовизначення студентів.
4. Психолого-педагогічні засоби активізації самореалізації студентів.

Висновок. Значення ефективного самовизначення і самореалізації студентів для їх професійного та кар'єрного зростання у майбутній діяльності.

Тема 20. Складові авторитету викладача ЗВО.

План.

Вступ. Поняття авторитету викладача вищої школи.

1. Психолого-педагогічні основи діяльності викладача ЗВО та його різновиди.
2. Професійно-особистісний потенціал авторитетного викладача.
3. Професійні проблеми педагогічної діяльності та шляхи їх вирішення.
4. Творча взаємодія досвідчених і молодих викладачів як фактор формування авторитету викладача.

викладача.

Висновок. Авторитет творчої, активної особистості — важлива складова авторитету сучасного викладача ЗВО.

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Основи педагогіки та психології вищої школи» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- слайдова презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.
- На практичних заняттях застосовуються:
- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп) з наступною презентацією;
- тренінгові вправи;
- роздатковий матеріал.

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі письмового тестування. Студентам пропонується 30 тестових завдань. Також студенти готують 3 презентації на теми, запропоновані викладачем.

На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні завдань (вправ, презентацій).

Індивідуальна робота (контрольна робота студентів заочної форми навчання) захищається перед викладачем. Також студенти готують 3 презентації на теми, запропоновані викладачем.

Підсумковий контроль знань – іспит.

10. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни “Сучасні підходи до надання психологічної допомоги”, є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Оцінювання студентів заочної форми навчання відбувається на підставі виконаної і захищеної контрольної роботи, захищених презентацій, виконання завдань на аудиторних заняттях та заліку (табл. 10.1).

Таблиця 10.1

Шкала оцінювання студентів заочної форми навчання

Підготовка контрольної роботи (розділи)				Захист	Усього за контрольну роботу і презентації	Ауд. робота	Іспит	Усього
Теоретичне питання 1	Презентація	Презентація	Презентація					
0-15	0-5	0-5	0-5	0-10	0-40	0-20	0-40	0-100

Результати навчання проставляються за трьома шкалами (табл. 10.2). Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Таблиця 10.2

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом
------	---	--

11. Рекомендована література

11.1. Базова література:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. Підручник для студентів, аспірантів / А.М.Алексюк. – К., 2008. – 450 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій : модульне навчання : навч. посібник / А.М.Алексюк. – К., 2003. – 220 с.
3. Бондар В.І. Дидактика : ефективної технології навчання студентів / В.І.Бондар. – К., 2006. – 67 с.
4. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навчальний посібник / Я.Я.Болюбаш. – К. : Компас, 2007. – 63 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
6. Галузинський В.М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М.Галузинський // За ред. М.В.Євтух. – К., 1999. – 168 с.
7. Загвязинский В.И. Основы дидактики высшей школы : учебн. пособие / В.И.Загвязинский / Редактор Л.И.Гриценко. – Тюмень, 1998. – 91 с.
8. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посібник / Укладач Г.М.Сагач. – К., 1998. – 354 с.
9. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології : навчальний посібник / А.С.Нісімчук // ред. О.С.Падалка, О.Т.Шпак. – К. : Просвіта, 2000. – 368 с.
10. Педагогика высшей школы : учебно-метод. пособие / К.С.Вітковський. – Казань : КГУ, 2005. – 191 с.
11. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи : Підручник /Л.Г.Подоляк, В.І.Юрченко. – К. : Каравела, 2008. – 352 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К. : "Академвидав", 2006. – 352 с.

11.2. Додаткова література:

1. Андрущенко В.П. Проблеми і перспективи розвитку вищої освіти в Україні на зламі століть / В.П.Андрущенко // Директор школи. – 2006. - №42, 43. – С. 1-2, С. 8-9.
2. Архангельский С.И. Лекции по научной организации учебного процесса в высшей школе / С.И.Архангельский. – М., 2006. – 245 с.
3. Бим-Бад Б.М. Образование в контексте социализации / За ред.. А.В.Петровского // Педагогика. – 1996. - № 1. – С. 3-8.
4. Бондар В.І. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти: (на матеріалі дидактики) / В.І.Бондар // Освіта і управління. – 1999. - № 1. – С. 19-40.
5. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С.Выготский. – М. : Педагогика, 1988. – 350 с.
6. Гончаренко С.У. Соціально-педагогічні проблеми розбудови української школи / Ю.І.Мальований // Рідна школа. – 2003. - №4. – С. 34-47.
7. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
8. Гриценко М.М. Активно досліджувати проблеми педагогіки вищої школи / М.М.Гриценко // Вища і середня педагогічна освіта. - Вип. 2. – К. : Вища школа, 1968. – С. 3-10.

9. Гусак П.М. Технологія засвоєння студентами дидактичної теорії / П.М.Гусак. – Луцьк, 2006. – 40 с.
10. Грищенко М.М. Дидактичні поради молодому викладачеві / М.М.Грищенко. – К. : Вища школа. – 1999. – 165 с.
11. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні : історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.) / За ред. Лугового В.І. – К. : Либідь, 1992. – 196 с.
12. Низамов Р.А. Дидактические основы активизации учебной деятельности студентов / Р.А.Назимов. – Казань : КГУ, 2005. – 350 с.
13. Ніколенко Д.Ф. Індивідуально-психологічні особливості особистості / Д.Ф.Ніколенко. – Київ, 2001. – 42 с.
14. Основи психології : підручник / за заг. ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К. : Либідь, 1995. – 632 с.
15. Падалка О.С. Сучасні педагогічні технології / О.С.Падалка. – К. : Книга пам'яті, 2000. – 380 с.
16. Основы педагогики и психологии высшей школы / под ред. А.В.Петровского. – М. : МГУ, 1986. – 303 с.
17. Педагогічна психологія / за ред. Л.М.Проколієнко, Д.Ф.Ніколенка. – К. : Вища школа, 2001. – 183 с.
18. Платонов Н.И. Педагогика высшей школы / Н.И.Платонов. – СПб., 1995. – 83 с.
19. Повышение эффективности педагогических дисциплин в высшей школе / под ред. Ю.К.Бабанского. – М., 2006. – 144 с.
20. Пискунов М.У. Организация учебного труда студентов / М.У.Пискунов. – Минск : БУГ, 2002. – 142 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПН України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Веб-сторінка аспірантури і докторантури УМО: <http://umo.edu.ua/postgraduate-postdoctoral>
4. Веб-сторінка кафедри психології управління: <http://umo.edu.ua/institutes/cippo/struktura/kafedra-psikhologhiji>
5. Офіційні сайти періодичної літератури:

Назва журналу	Офіційний сайт
Актуальні проблеми психології	http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
Вісник післядипломної освіти серія «соціальні та поведінкові науки»	http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki
Актуальні питання сучасної психології	http://library.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc_psihologii_1_2015.pdf
Experimental Psychology	https://us.hogrefe.com/products/journals/experimental-psychology#c4338
International Journal of Science and Research (IJSR)	https://www.ijsr.net/index.php
American Psychologist	https://www.apa.org/pubs/journals/amp/

6. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

Назва	Офіційний сайт
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Інститут психології імені Г. С. Костюка	http://psychology-naes-ua.institute/

НАПН України	
Інститут соціальної і політичної психології НАПН України	http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/polit_psychology/
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua

7. Соціальні мережі для співпраці вчених усіх наукових дисциплін:

- Academia.edu: <https://www.academia.edu/>
- ResearchGate: <https://www.researchgate.net/>
- Соціальні мережі науковців (Scientific Social Community): <https://www.science-community.org/uk>
- Українські науковці в світі (Ukrainian Scientists Worldwide): <https://www.science-community.org/uk>

Зміни та доповнення до робочої програми

(вносяться в процесі використання робочої програми)

Текст до внесення змін	Нова редакція	Затвердження змін
1. 2.		Протокол № _____, від «_____» _____ 201__р. Завідувач кафедри _____ (підпис)

Питання до самоконтролю

1. У чому полягає сутність понять "педагогіка" і "педагогіка вищої школи", "психологія" і "психологія вищої школи"?
2. Що є предметом вивчення психології та педагогіки вищої школи? Як характеризуються основні категорії педагогіки та психології вищої школи?
3. Дайте характеристику системи вищої школи освіти в Україні.
4. У чому полягає сутність і специфіка професійної педагогічної діяльності?
5. Які основні напрями діяльності викладача ВНЗ?
6. Охарактеризуйте психологічні передумови підвищення ефективності діяльності викладача вищого навчального закладу.
7. Розкрийте сутність поняття психолого-педагогічна майстерність викладача. Якими є основні складові психолого-педагогічної майстерності викладача?
8. Назвіть основні компоненти структури педагогічних здібностей.
9. Які основні функції педагогічного спілкування?
10. Назвіть основні стилі педагогічного спілкування. Які ближче до Вашого індивідуального стилю?
11. Охарактеризуйте складові майстерності лектора.
12. Дати визначення поняттям "студент" і "студентство".
13. Охарактеризувати студентство як соціальну групу, розкрити її специфіку.
14. Назвіть основні шляхи становлення студента як суб'єкта діяльності.
15. Назвати психологічні особливості студентів 1, 2, 3, 4, і 5 курсів.
16. Розкрити сутність поняття соціальна адаптація.
17. Якими є головні умови соціальної адаптації студентів ВНЗ?
18. У чому полягає сутність особистісно-орієнтованого виховання студентів?
19. Розкрити цілі, завдання, засоби та критерії виховання студентів.
20. Охарактеризуйте сутність поняття "дидактика вищої школи" та її основні категорії.
21. Дайте стислу характеристику основним моделям освіти.
22. Охарактеризуйте провідні форми навчання.
23. Охарактеризуйте сучасні педагогічні технології.
24. У чому ви вбачаєте взаємозв'язок між методичними засадами навчання і структурою процесу учіння.
25. Обґрунтуйте, якою мірою компоненти логіки навчального процесу пов'язані з особливостями мислення людини.
26. Змодельуйте технологію вивчення певного навчального матеріалу відповідно до вимог навчального процесу.
27. Як ви розумієте терміни «викладання», «учіння». Що на вашу думку, головне у навчанні – викладання чи учіння.
28. Розкрийте специфіку модульно-рейтингової технології навчання.
29. Дайте характеристику основним функціям контролю знань, умінь та навичок студентів.
30. Якими є основні методи і форми організації контролю знань студентів?
31. Основні види діяльності студентів: загальна характеристика.
32. Вплив навчальної діяльності на формування особистості студентів.
33. Психологічні особливості провідної діяльності студентів.
34. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів.
35. Навчальна активність студентів: сутність, психологічні особливості. Зв'язок навчальної активності студентів із самооцінкою.
36. Назвіть об'єктивні та суб'єктивні критерії розвитку пізнавальних здібностей студентів.
37. Психологічні умови формування у студентів позитивних мотивів до учіння.
38. Якими є основні психолого-педагогічні засоби розвитку пізнавальних та творчих здібностей студента?

39. Чим відрізняється педагогічний процес ЗВО від педагогічного процесу школи.
40. У чому специфіка принципів та методів навчання у вищих навчальних закладах.
41. Які види лекцій ви знаєте, розкрийте структуру і методику їх проведення.
42. Чи вважаєте ви лекції сучасною формою занять у ЗВО.
43. Які нові форми організації навчання, інноваційні технології ви можете назвати.
44. Порівняйте різні підходи щодо оцінки якості лекцій.
45. У чому полягає сутність самостійності як якості особистості.
46. Які методи організації репродуктивної самостійної роботи студентів ви знаєте.
47. Дайте визначення проблемного навчання.
48. Назвіть активні методи навчання. Які активні методи навчання сприяють розвитку самостійності.
49. Чим відрізняється дискусія за «круглим столом» від дискусії на семінарському занятті.
50. Дайте характеристику інформаційних технологій навчання.
51. Психологічні умови формування позитивної мотивації до наукової діяльності студентів.
52. Вплив наукової діяльності на формування студента як професіонала.
53. Психологічний аналіз форм участі студентів у науково-дослідній роботі.
54. Педагогічний менеджмент у вищому навчальному закладі: сутність, цілі, завдання.
55. Принципи управління освітнім процесом у вищій школі, їх психологічна характеристика.
56. Причини, характер і шляхи подолання труднощів в освітній діяльності викладача вищій школі.
57. Психологічні основи формування готовності студентів до трудової діяльності.
58. Який зміст ви вкладаєте у поняття «навчитись жити в умовах ноосфери».
59. Яке місце, на вашу думку, займає педагогіка в системі соціально-економічного розвитку суспільства.
60. Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти.

Тестові завдання

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. Вища освіта це:
  - а) структура знань, умінь і навичок, що має бути сформована в процесі певного кваліфікаційного рівня;
  - б) рівень освіти, який здобувається у вищому навчальному закладі;
  - в) сукупність вищих навчальних закладів.
3. Які категорії педагогічної науки ви знаєте:
  - а) навчальна;
  - б) освітня;
  - в) пізнавальна.
4. Наука про вищу освіту та навчання це:
  - а) дидактика;
  - б) педагогіка;
  - в) психологія.
3. Якою наукою є "дидактика":
  - а) теоретичною;
  - б) нормативною;
  - в) практичною.

4. Керуючі ідеї в організації навчальних занять, науково-обґрунтовані рекомендації, правила і норми, які регулюють процесом навчання це:

- а) цілі навчання;
- б) задачі навчання;
- в) принципи навчання.

5. Наука про навчання та виховання студентів:

- а) педагогіка;
- б) психологія;
- в) методика.

6. Як розглядається учіння в концепції П.Я. Гальперина:

- а) як система таких специфічних видів дій, виконання яких приводить учня до нових знань;
- б) як система таких специфічних видів дій, виконання яких приводить учня до нових вмінь;
- в) як система таких специфічних видів дій, виконання яких приводить учня до нових знань та вмінь?

7. Кваліфікація «викладача психології» розуміє готовність до трьох типів психологічної діяльності:

- а) наукової, практичної, педагогічної;
- б) експериментальної, дослідницької, практичної;
- в) педагогічної, дослідницької, експериментальної.

8. Які існують компоненти педагогічної діяльності:

- а) гностичний;
- б) педагогічний;
- в) виховний.

9. Які зміни відбуваються в психології наприкінці ХХ ст.?

- а) виникають нові методи психології;
- б) встановлюються зв'язки з іншими дисциплінами;
- в) виникають галузі психології.

10. Університет це:

- а) вищий навчальний заклад, де готують спеціалістів;
- б) навчальний заклад, де навчають стандартам вищої освіти;
- в) система організаційних заходів спрямованих на реалізацію освітньої програми.

11. Технологією навчання у вищій школі є:

- а) наука про способи впливу викладача на студентів у процесі навчання з використанням необхідних технічних або інформаційних засобів.
- б) набір змістовних і процесуальних характеристик,
- в) сукупність методів і засобів обробки, представлення, зміни і пред'явлення навчальної інформації.

12. Організація навчального процесу у ВНЗ регламентується

- а) робочим навчальним планом за спеціальністю;
- б) наказом ректора ВНЗ;
- в) розкладом учбових занять.

13. Спосіб передачі студентам знань і умінь це:

- а) мета;
- б) метод;
- в) ціль.

14. Документ, який описує розділ тем, навчальну програму за видами занять, необхідне методичне забезпечення, форми контролю і атестації знань студентів?

- а) навчальна програма;
- б) тематичний план;
- в) навчальний план.

15. Навчальна дисципліна це:

- а) одиниця навчального навантаження;
- б) сукупність навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності;
- в) сукупність залікових модулів, що підлягає підсумковому контролю.

МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

2. Навчання, засноване на психології людських взаємовідносин та взаємодій – це:

- а) активне навчання;
- б) проблемне навчання;
- в) інтерактивне навчання.

2. Попередня розробка основних деталей майбутньої діяльності студентів і педагогів це :

- а) педагогічне проектування;
- б) педагогічне виховання;
- в) педагогічний контроль.

3. Формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу це:

- а) лекція;
- б) заняття;
- в) конспектування.

3. Головна мета лекції – це:

- а) дати студентам можливість сформувати вміння та навички використовувати теоретичні знання з дисципліни на практиці;
- б) формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу;
- в) розвиток творчих дослідницьких навичок студентів?

5. Форма навчального заняття, в ході якої викладач організовує розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань це:

- а) індивідуальні заняття;
- б) практичні заняття;
- в) семінарські заняття.

6. Реферат, курсова робота та дипломна – це форми:

- а) лабораторної роботи;
- б) практичної роботи;
- в) самостійної роботи.

7. Вид навчальних занять практичного характеру, спрямованих на поглиблене опрацювання теоретичного матеріалу це:

- а) практичне заняття;
- б) самостійна робота;
- в) семінар.

8. Форма організації роботи на заняттях, при якій студенти виконують завдання одночасно:

- а) групова;
- б) фронтальна;
- в) індивідуальна.

9. Яка з нижчезапропонованих форм не належить до форм навчання:

- а) практичне заняття;
- б) лекція;
- в) організаційне заняття.

10. Передача більшого обсягу навчальної інформації студентів при незмінній тривалості навчання без зниження вимог до якості знань це:

- а) інтенсифікація навчання;
- б) властивості навчання;
- в) інтерактивне навчання.

11. Що представляє собою форму відтворення предметного і соціального змісту майбутньої професійної діяльності фахівця, моделювання таких систем відносин, які характерні для цієї діяльності як цілого.

- а) ділова гра;
- б) активне навчання;
- в) спеціальне навчання.

12. Найважливішою умовою ефективності самостійної роботи є її:

- а) обґрунтування;
- б) планування;
- в) забезпечення?

13. Вимога до перевірки та оцінки успішності студентів, яка передбачає оцінювання знань студентів за встановленими нормами та критеріями:

- а) об'єктивність;
- б) оптимальність;
- в) систематичність.

14. Орієнтувати студента в системі знань, умінь і навичок, які повинні бути засвоєні у відповідності до програми навчальної дисципліни – це основна функція:

- а) викладача;
- б) підручника;
- в) наукової літератури.

15. Що не відносять до науково-дослідної роботи студентів:

- а) самостійні наукові дослідження в період навчальної практики;
- б) участь у наукових семінарах, конференціях;
- в) відвідування лекцій.